

чергу, спонукає до більш глибокого вивчення теорії.

На сьогодні актуальними є проблеми залучення до освітнього процесу викладачів із досвідом практичної діяльності, які безпосередньо працюють у конкретній галузі. Проблемним є й узгодження графіка навчального процесу в університеті з особливостями функціонування установ, що забезпечують практичний складник дуальної освіти, враховуючи специфіку їх діяльності та статус в суспільстві [5].

Таким чином, дуальна освіта дозволяє економити кошти платників податків, створювати нові робочі місця, змінювати не тільки ринок праці, але і реформувати освіту, мотивує молодь вчитись і працювати за обраним фахом у своїй країні.

Література

1. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти» від 19 вер. 2018 р. № 660-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/660-2018-p>.

2. Гилюн О.В., Колісник Л.О. Чому в Україні слід розвивати дуальну вищу освіту? Соціологічний погляд. *Науково-теоретичний альманах «Грані»*. 2018. Т. 21. № 10. С. 87-96.

3. Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладі вищої освіти. Вип. 24. Збірник науково-методичних праць. Мелітополь: ТДАТУ, 2020. С. 13-17.

4. Марценюк Л. Дуальна освіта як засіб ефективного поєднання теорії та практики. *Review of transport economics and management*. 4 (20) 2020. С. 154-164.

5. Головка С.Г. Перспективи та механізми запровадження дуальної форми здобуття вищої освіти. *Підготовка майбутніх учителів фізики, хімії, біології та природничих наук у контексті вимог Нової української школи: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Тернопіль, 14 трав. 2020 р.)*. Тернопіль, 2020. С. 27-29.

УДК 342.7 (043.2)

Головка П.Л., здобувач вищої освіти
третього (освітньо-наукового) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: **Макеєва О.М.**, к.ю.н., доцент

ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПРАВ ЛЮДИНИ

Права людини – це система принципів, що стосуються рівності та справедливості. Вони визнають нашу свободу робити вибір щодо нашого життя та розвивати наш потенціал як людських істот. Вони про те, щоб жити життям, вільним від страху, домагань або дискримінації. Права людини можна широко визначити як ряд основних прав, які люди з усього

світу погодилися, що є важливими. До них відносяться право на життя, право на справедливий суд, свободу від тортур та іншого жорстокого та нелюдського поводження, свободу слова, свободу віросповідання, а також права на охорону здоров'я, освіту та адекватний рівень життя. Права людини однакові для всіх людей у всьому світі – чоловіків і жінок, молодих і старих, багатих і бідних, незалежно від нашого походження, де ми живемо, що ми думаємо або у що ми віримо. Саме це робить права людини «універсальними».

Зокрема, у Хартії основних прав Європейського Союзу визначено перелік основних прав людини: право на життя, повага та захист честі й гідності, право на недоторканність особистості, заборона тортур та нелюдського або принизливого поводження або покарання, заборона рабства та примусової праці, право на свободу та безпеку, повага до приватного та сімейного життя, право на захист персональних даних, право на шлюб та право на створення сім'ї, право на свободу думки, совісті та релігії, свобода вираження поглядів та свобода інформації, право на свободу мирних зібрань та свободу об'єднань, свобода мистецтва та науки, право на освіту, свобода вибору професії та право на працю, свобода підприємництва та право власності, право на притулок, захист у випадку переміщення, видворення або екстрадиції, рівність перед законом, недопущення дискримінації [1].

Сьогодні найчастіше права людини розглядаються як права, які притаманні кожній людині в силу того, що вона є людиною [2].

Права людини охоплюють практично кожен сферу людської діяльності. Вони включають громадянські та політичні права, які стосуються прав людини брати участь у громадянському та політичному житті своєї громади без дискримінації чи гноблення. До них відносяться права та свободи, такі як право голосу, право на недоторканність приватного життя, свободу слова та свободу від тортур та інші. Вони також включають економічні, соціальні та культурні права, які гарантують особі участь та реалізацію своїх прав у соціальній та культурній сферах. Ця група включає такі права, як право на здоров'я, право на освіту та право на роботу тощо. Однією з основних відмінностей між цими двома групами прав є те, що у випадку громадянських та політичних прав уряди повинні переконатися, що вони або будь-яка інша група не відмовляють людям у доступі до своїх прав, тоді як щодо економічних, соціальних та культурних прав уряди повинні вжити активних заходів для забезпечення дотримання прав.

Один із способів визнання фундаментальної цінності кожної людини – це визнання та повага до їхніх прав людини [3].

Всі права і свободи людини закріплено Конституцією України та традиційно їх поділяють на особисті, політичні, економічні та культурні. До особистих прав і свобод людини і громадянина належать такі, як:

право на життя (ст. 27); право на повагу до його гідності (ст. 28); право на свободу та особисту недоторканність (ст. 29); право на недоторканність житла (ст. 30); та ін. Серед політичних прав і свобод людини і громадянина слід виділити наступні: право на свободу пересування, вільний вибір місця проживання, право вільного залишення території України (ст. 33); право на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань (ст. 34); та ін. До кола економічних прав і свобод належать такі, як: право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю (ст. 41); право користуватися об'єктами державної та комунальної власності (ст. 41); право на підприємницьку діяльність (ст. 42); право на отримання якісної і безпечної продукції та усіх видів послуг і робіт (ст. 42). Культурні або духовні права є мірою дозволеної поведінки особи в духовній, культурній, ідеологічній сфері. Згідно з Конституцією України до них належать право на освіту (ст. 53), право на свободу літературної, художньої, наукової та технічної творчості (ст. 54), право на результати інтелектуальної, творчої діяльності (ст. 54) тощо [4].

Отже, в умовах побудови незалежної, демократичної, соціальної, правової держави в Україні важливим завданням є захист прав і свобод людини і громадянина. Оскільки зовнішня політика України спрямована на інтеграцію до Європейського Союзу, це викликає необхідність імплементувати положення міжнародних договорів, а також дотримуватися взятих на себе міжнародних зобов'язань щодо поваги й захисту загальнолюдських прав і свобод людини. На державу покладається обов'язок створити такі умови, за яких забезпечувалися б повага до гідності людини, її честі і дотримувалися права і свободи, а також розробити дієвий механізм гарантій щодо забезпечення прав і свобод, що наближуватиме законодавство України до загальноприйнятих стандартів більшості європейських держав.

Література

1. Хартія основних прав Європейського Союзу. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_524#Text (дата звернення 20.04.2024).
2. Donnelly J. *Universal Theory and Practice*. 2d ed. Ithaca, New York: Cornell University Press, 2003. 290 p.
3. Макеєва О.М. Права людини в системі базових європейських цінностей. Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія: Юридичний вісник «Повітряне і космічне право». Київ: НАУ, 2022. 2 (63). С. 48-55.
4. Конституція України прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв. 1996 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#n4329> (дата звернення 20.04.2024).